

YUNANİSTAN`DA TANINMAYAN AZINLIKLAR

ARNAVUTLAR, MAKEDONLAR VE ULAHLAR

Assoc. Prof. Dr. M. Murat HATİPOĞLU

Bilimsel Araştırmalar Serisi No. 4

ABTTF

Avrupa Batı Trakya Türk Federasyonu

NGO in Special Consultative Status with the Economic and Social Council of the United Nations
Member of the Federal Union of European Nationalities (FUEN)

Avrupa Batı Trakya Türk Federasyonu
Johannis Str. 50
D-58452 Witten

Tel: +49.2302.91.32.91
Fax: +49.2302.91.32.93

E-mail: info@abttf.org
Web: www.abttf.org

Yayın Yeri ve Tarihi:
Witten – Haziran -2005

Hazırlayan: Doç. Dr. M. Murat HATİPOGLU

NGO in Special Consultative Status with the Economic and Social Council of the United Nations
Member of the Federal Union of European Nationalities (FUEN)

İçindekiler

Arnavut Azınlığı	5
Makedon Azınlığı	9
Ulah Azınlığı	15

Arnavut Azınlığı

Arnavutlar, Balkan yarımadasının en eski halklarından olup, köklerinin Ilirler'e dayandığı kabul edilmektedir. Yunanistan'da yaşayan Arnavutlar'ı ise 3 grupta toplamak mümkündür:

- Ortodoks Arnavutlar (Arvanitler / Arvanites)
- Müslüman Arnavutlar (Çamerya-Tsamuria / Thesprotia Arnavutları)
- Soguk savaş sonrası Yunanistan'a gelen göçmen Arnavutlar

İlk 2 gruptaki Arnavutlar, Yunanistan devleti tarafından çeşitli zamanlarda ya sürgüne ya etnik temizliğe ya da asimilasyona uğratılmışlardır. Yunan yönetimleri bunların etnik kimliklerini ve varlıklarını tanımamakta, özellikle Ortodoks mezhebinden olanların "Helen" olduğunu iddia etmektedir. "Arvanites" olarak nitelenen bu grup içinde kendisini Yunan olarak tanımlayanlar bulunmakla birlikte, bunun asil temeli asimilasyona dayalı Yunan politikasında yatmaktadır.

Balkan uzmanı olan Hugh Poulton'un tespitlerine göre, üç nesil öncesine kadar Attika, Boeotika, güney Evvoia ve Hidra'da, hatta Atina'nın Plaka semtinde kalabalık bir Arnavut nüfus bulunmaktaydı. Plaka, Atina'nın Arnavut semti olarak bilinir, burada kendi mahkemeleri bulunur ve işlemler Arnavutça yapılırdı. Bu durum 1940'li yıllara kadar devam etmiş, II. Dünya Savaşı ve Yunan iç savaşında Yunanlıların ileri sürdükleri "Arnavutlar isgalci İtalyanlarla işbirliği yaptı" iddialarının ardından ülkedeki Arnavutlar ya sınır dışı edilmişler, ya katledilmişler ya da Yunanistan'ın çeşitli bölgelerine sürülmüşlerdir. Yunanistan'da kalmış olan Arvaniteslerin, Yunan milli Ortodoks kilisesi ve asimilasyoncu eğitim sistemiyle toplum baskısı yüzünden dilleri yok olma tehlikesiyle karşı karşıya bulunmaktadır. Avrupa Az Konusulan Diller Bürosu'nun verilerine göre Arnavutça, Yunanistan'ın orta ve güney kesimlerinde birbirinden kopuk ayrı bölgelerde konuşulmaktadır. Ancak bu özel hayatta, ev içinde mümkündür. Açıkça toplum içinde konuşulması, Yunan halkı tarafından tepkiyle karşılanmaktadır.

Yunanistan'da yaşayan diğer Arnavut grubu olan Çamerya Arnavutları ise kapsamlı bir soykırımın hedefi olmuşlardır. İç savaş sırasında anti-komünist cepheyi oluşturan General Napolyon Zervas komutasındaki EDES çeteleri bir taraftan komünist EAM-ELLAS kuvvetlerine karşı savasırken, diğer taraftan da Makedon, Arnavut gibi Yunan olmayan unsurlara karşı temizlik hareketi yürütmekteydi.

İtalyan işgalinden önce Yunanistan'da genel seferberlik ilan edildiğinde, Yunan vatandaşı olan

Çameryali Arnavutlar hükümete başvurarak silah altına alınmak istemelerine rağmen, seferberlik kapsamına alınmış ancak kazma-kürekle inşaat işçiliklerinde kullanılmıştır. İtalyan işgali sırasında da kısa süre önce yaptıkları bu hatadan dolayı Arnavutların tepkisinden çekinen Yunan yönetimi, 14 yaş ve üzeri bütün erkekleri toplama kamplarına sürmüş ve savaş esiri muamelesi yapmıştır. Çamerya bölgesindeki Arnavut halka yönelik asil büyük kıyım ise 27 Haziran 1944'de başladı. İnsanların çeşitli uzuvlarının kesilip parçalandığı, hamile kadınların, bebeklerin katledildiği bir soykırım yaşandı.

27 Haziran 1944 ile Mart 1945 arasında Yunanlılar bütün Çamerya'da sivil halktan 3242 kişiyi katletmiş olup, bunlardan 2900'ü yaşlı veya genç erkek, 214'ü kadın, 96'si çocuktur. Ayrıca, 745 kadına tecvüz edilmiş, 76 kadın kaçırılmış, 3 yaşından küçük 32 bebek katledilmiş, 68 köy yerle bir edilmiş, 5800 ev ve ibadethane tahrip edilmiştir. Bütün bu vahşetin ardından, hayatta kalabilen Çamerya Arnavutları anayurtlarını terk etmek zorunda kalmışlardır. Kalanlar ise Ortodoks kimliğinin dışında Arnavut etnik kimliğini inkar eden Atina'nın bu politikası sonucunda ana vatanlarında kendi dillerini konuşamaz olmuşlardır. Sınır dışı edilen ve kaçan Arnavutların malları-mülkleri bölgeye getirilen yerleşimcilere dağıtılmış, bölgedeki bütün yer adları Yunanca'ya çevrilmiştir.

Günümüzde Çamerya Arnavutları, Tiran'da mukim Çamerya Siyasi Yurtsever Derneği vasıtasıyla hak arama mücadelelerine devam etmektedir. Arnavutluk Halk Meclisi de 30 Haziran 1994'de aldığı bir kararla 27 Haziran gününü Çamerya soykırımını anma günü olarak kabul ve ilan etmiştir.

Çamerya sorunu, 1995 Ocak ayında Temsil Edilmeyen Milletler ve Halklar Örgütü'nün 4. genel kurul toplantısında ele alınmış ve 12 numaralı karar olarak şu noktalar vurgulanmıştır.

- Çamerya halkının yeniden yurtlarına dönmesi ve vatandaşlık haklarının geri verilmesi,
- Çam halkına mülklerinin geri verilme hakkının tanınması,
- Uluslar arası kartalar ve belgelerden doğan haklarının tanınması, bunun için de Yunan hükümetinin Çamerya sorununun tarihi gerçeklerini kabul etmesi ve çözüm için ciddi adımlar atması.

Özellikle Çamerya Siyasi Yurtsever Derneği'nin çabalarıyla "çamerya soykırımı" konusu uluslar arası platformda da ses getirmeye başlamıştır: Buna göre;

- ABD Senatosu'nun 20.08.2002 tarihinde yaptigi özel oturumda çam sorunu görülmüş ve Arnavutluk basın yayın organlarında; çözüm için ABD Senatosu'nda yeşil ışığın yandığı, ABD'nin Balkanlar için önemli bir sorun olan çam konusunu ele almasıyla birlikte uluslar arası bir zemin oluştuğu ve ilk zaferin kazanıldığı, Kongrede yapılan görüşmelere katılan Yunanistan Temsilcisi'nin cevabi açıklamalarının ise Kongre üyelerince tatminkar bulunmadığı yorumlara yer verilmiştir.

- BM'de istisari statü sahibi Uluslar arası Radikal Parti, Çamerya sorununun Avrupa Birliği Parlamentosu'na sunulması yolunda bir karar almış ve Yunanistan Hükümeti'nden insan hakları protokolüne uygun davranarak çam halkının haklarına saygı göstermesini istemiştir. Radikal Parti AB Parlamentosu milletvekillerinden Ema Bonino ise, sorunun AB Parlamentosu'nda tartışılmasını sağlamak üzere 6 AB milletvekili ile birlikte bir öneri imzaladıklarını açıklamıştır.

- İngiltere'de, Sandhurst Kraliyet Askeri Akademisi ile Uyumuzluk İnceleme Araştırma Merkezi tarafından "çam Sorunu" başlıklı bir kitap bastırılmıştır.

Üçüncü grubu oluşturan göçmen Arnavutlar ise özellikle soğuk savaş sonrasında, AB üyesi olması nedeniyle uygun bir iş bulma alanı olarak değerlendirilen Yunanistan'a çalışmak amacıyla gelenleri kapsamaktadır.

Yasadışı göç potansiyeli yüksek olan Yunanistan'da halihazırda 300.000 civarında Arnavut göçmen bulunmakta olup, Yunan yönetiminin kaçak göçmenlere yönelik tedbirlerinden en fazla etkilenen kesim yine Arnavutlar olmuştur. Örneğin, 1992 yılında 200.000 yasa dışı göçmen sınır dışı edilirken, bunların 150.000'inini Arnavutlar oluşturmuştur.

Yunan basınında başlatılan özellikle Arnavut göçmenlere yönelik karalayıcı kampanyalar, Yunan toplumunda da bu kesime yönelik Albanophobia diye adlandırılan Arnavut düşmanlığının doğmasına yol açmıştır.

Yasa dışı göçmen olmalarından dolayı, onların bu zayıf noktalarını istismar eden Yunanlılar arasında, Arnavutları çok ucuza çalıştıranlar, emeginin karşılığını vermeyenler ve hak talep ettiği takdirde polise bildirme tehdidinde bulunanlar dahi olmuştur.

Yunanistan'daki Arnavut göçmenlere yönelik uygulamalar insan hakları kuruluşlarının yıllık

raporlarının gündeminden de düsmemektedir. Greek Helsinki Monitor'un 27 Mart 1998 tarihli basın açıklamasında, Pieria'daki Palio Keramidi belediye başkanının güneş battıktan sonra Arnavut göçmenlerin sokaga çıkmalarını yasakladığı ve bunun temel insan haklarının çignenmesi kadar, ırkçı bir karar olduğu belirtilmektedir. Aynı bildiri, Ikaria'da "Soygun Kurbanları Komitesi" adıyla kurulan bir örgütün üyelerinin ABD'deki Ku-Klux-Klan örgütüne benzer kıyafetlerle masum Arnavutlara saldırdıkları da bildirilmektedir. 1995'de Girit'te bir işverenin iki Arnavut göçmen işçisini, işini gördükten sonra kendilerine ücret ödememek için öldürdüğü bu raporlarda yer alan örneklerden biridir.

Yunanistan'da ister yasal ister yasa dışı konumda çalışan bütün Arnavutlara önyargıyla ve suçlu gözüyle bakılmakta, bunların hiçbir sosyal güvencesi olmadığı ve çocuklarının eğitim-öğretim imkanları da bulunmadığı için perisan bir hayat sürdürmektedirler.

Yunanistan'daki Arnavutlar, ister soykirimdan kurtularak bölgede kalan Çameryalı olsun, ister yapay Ortodoks-Arvanites olarak kategorize edilmiş olsun, ya da Arnavutluk vatandasi göçmen olsun, insanlık ayibi "albanophobia"nin mantık dışı hezeyanları var olduğu sürece, bu ülkedeki sistemli ayrımcılığın ve asimilasyon politikalarının kurbanı olmaya devam edecekler gibi gözükmektedir.

Makedon Azınlığı

Kuzey Yunanistan'da, Pindus dağları, Rodop dağları ve Ege denizi ile çevrili olan bölgede, kendilerini Makedon kökenli olarak tanımlayan ve diğer Yunan vatandaşlarından farklı bir etnik kökene sahip olduklarını, bu nedenle bir azınlık teşkil ettiklerini savunan bir topluluk vardır.

Yunan hükümeti "Makedon" sözcüğünü Kuzey Yunanistan'da yaşayan bütün Yunan vatandaşlarını tanımlayan coğrafi bir tabir olarak görmekte, Yunanistan'daki Makedonların bir azınlık grubu olduğuna ilişkin iddiaları reddetmekte ve bu azınlık grubunu "Slav-Yunanlar" veya "çift dilliler" olarak tanımlamaktadır.

İlk istila hareketlerinden itibaren Indocermenler, Keltler, İlirler, Traklar, Daçyalılar, Dorlar, Akalar, Avarlar, İskitler, Kuman-Kıpçaklar, Mikenler, Bulgarlar, Slavlar, Romalılar bu coğrafyayı ya geçici akınlarla ya da kalıcı istilalarla bölgeyi etkilemiş, birbirinden farklı kavimler bölgede peşpeşe yönetimler kurarak hüküm sürmüşlerdir. M.Ö. birinci binin başlarında Makedon adlı küçük bir kavim I. Perdikas'ın önderliğinde Bisritsa nehri civarında bir yönetim kurmuştur.

Makedonya'nın uzun tarihi boyunca, milattan önce VII. Yüzyıldan X. Yüzyıla kadar ki dönemlerde, bu bölgede Makedon Krallığı (II.Filip, Büyük İskender), Roma İmparatorluğu, Doğu Roma (Bizans) İmparatorluğu, Bulgar ve Sırp Krallıkları ile Osmanlı Devleti egemenlik kurmuşlardır.

1912-1913 Balkan savaşları ise Makedonya tarihinde önemli dönüm noktalarından biri olmuştur. Sırbistan "Vardar Makedonyası"ni, Bulgaristan "Pirin Makedonyası"ni topraklarına katarken, Yunanistan ise 33.953 kilometrekarelik bir alanı kaplayan ve bir milyonu aşkın nüfusu barındıran "Ege Makedonyası"ni ele geçirmiş, bundan sonra yoğun bir asimilasyon ve etnik temizlik politikasıyla Ege Makedonları'ni sindirmeye, "milliyetsizleştirmeye" başlamış ve bu durum günümüze kadar sürmüştür.

Yunanistan, 1926 yılında çıkardığı 352 sayılı yasayla, Ege Makedonyası'ndaki bütün yer adlarını, Makedon ailelerin isimlerini "Hellenleştirmek" üzere geniş çaplı bir kampanya başlatmıştır. Resmi

Gazete'nin 21 ve 23 Kasım 1926 tarih, 322 ve 324 sayılı nüshalarında yer adlarına ek olarak, aile adlarının "os", "is" veya "pulos" son ekleriyle biten isimlere çevrilmesi zorunlu kılınmıştır.

Diğer taraftan, kiliseler, anıtlar, arkeolojik eserler ve mezarlıklardan bütün Makedonca adlar, semboller silinmiş, Slav-Makedonca yazılı dini ve edebi bütün eserlere el konularak yakılmıştır. Makedonca konuşulması sert tedbirlerle yasaklanmış, düğün, nikah, dini törenlerde dahi kullanılmasına izin verilmemiş ve Makedonlar zorunlu Yunanca dil kurslarına gönderilmişlerdir. Makedonca konuşanlara çok yoğun baskılar yapılmış, cezaevlerine ya da temerküz kamplarına gönderilmiş, ancak bu politika onların milli bilinçlerinin daha güçlenmesine yol açmıştır.

İkinci Dünya Savaşı sırasında ve sonrasında Yunanistan'da meydana gelen iç savaş sonucunda Ege Makedonları'na yönelik kıyımlar artmış, Ege Makedonyası'nın batısında 16 bin kişi öldürülmüş, 440 kadın ve kızı tecavüz edilmiş, 120 bin kişi toplama kamplarında işkence görmüş, yüzlerce kişi işkencelere dayanamamaya akli dengesini kaybetmiş, 1291 ev kundaklanmış, 80 köy yağmalanmış ve binlerce kişi evlerini terketmek mecburiyetinde kalmıştır. Bu baskılar, Ege Makedonları'ndan önemli bir kesiminin denizsizi ülkelere ve özellikle Kanada, ABD ve Avustralya'ya göçmesine neden olmuştur. 1959 yılında çıkarılan 3958 sayılı yasayla "dogustan Yunanlı olmayan" ve Yunanistan'ı terk edip de son bes yıldır ülkeye dönmeyen kimselerin arazilerinin müsaderesi yoluna gidilmiş, bundan en fazla Ege Makedonları etkilenmiştir.

Tüm bu baskılar Yunanistan içinde ve disındaki Ege Makedonları'nın birbirlerine daha da kenetlenerek milli varlıklarını korumaya ve yasaatmaya yönelik birlikler kurmalarına yol açmıştır. Yunanistan sınırları içinde 1980'li yıllarda kurulan ancak Yunan yönetimi tarafından yasal olarak kabul edilmeyen Makedon İnsan Hakları Merkezi Örgütlenme Komitesi, Ege Makedonyası Makedonları İçin İnsani ve Milli Haklar Hareketi, Makedon İnsan Hakları Merkezi gibi sivil toplum örgütleri Yunanistan'daki Makedonlara uygulanan her türlü baskıya karşı durmak, anadilleri Makedonca'yı eğitimde, kiliselerde ve hayatın her alanında serbestçe konuşup kullanmak ve geliştirmek için mücadele vermek amacıyla çalışmaya başlamıştır.

Gerçekte, Ege Makedonyası'nda yaşayan yasal ya da yasadışı(Yunan Devleti tarafından kuruluşu onaylanmayan) bütün Slav-Makedon oluşumlar temelde mesrudur. Çünkü Yunanistan'da yaşayan Makedon azınlık mensupları bu ülkenin vatandaşlarıdır ve Yunanistan bir çok uluslararası belgeye

imza koyarak ve özellikle bir Avrupa Birliği ülkesi olarak, azinlik haklari ile temel insan haklari konusunda bir dizi yükümlülük altına giren, fakat bunların hiç birini yerine getirmeyen bir devlet konumundadır.

Uluslar arasi teamülleri yok saymakta üstüne olmayan Yunanistan, öteden beri "Makedonyali Büyük Iskender"e sahip çıkmakla kalmayıp, Yugoslavya'nin dağılmasıyla 1991 yılında bağımsızlığını kazanan yeni Makedonya Cumhuriyeti'nin ne adını, ne anayasasını, ne de kırmızı zeminli ve onaltı isinli Vergina güneşli bayrağını kabul etti. Ancak, Yunanistan'ın uyguladığı yoğun ekonomik ambargolar neticesinde Makedonya, bayrağını ve anayasasındaki bazı maddeleri değiştirmek zorunda kaldı.

Topraklarında bulunan Makedon etnik azinlik nedeniyle yeni Makedonya devletinden huzursuzluk duyan Yunanistan, ilk is olarak Üsküp'te bulunan Kiril i Metodi üniversitesinden alınan diplomaları geçersiz saydı, gerekçesi ise bu üniversitede yapılan eğitimin Makedonca olması ve Makedonca diye bir dil olmadığı idi.

Diğer taraftan, tüm girişimlerine rağmen ne Avrupa kamuoyundan ne de ABD'den beklediği desteği bulamaması, tam tersine Makedonya lehine ve kendi aleyhine bir ortam doğması nedeniyle Yunanistan, ilk asamada bu ülkeye karşı uygulamaya başladığı mal ve petrol sevkiyatını engelleme çabalarına ek olarak, acil ihtiyaç maddeleri dışındaki bütün ticari faaliyetleri engellemeye başladı. 1994-1995 yıllarında Selanik-Üsküp demiryolu hattı basta olmak üzere Makedonya'ya karşı kati bir ambargo uyguladı. Bu yüzden Makedonya ekonomisinde ciddi sıkıntılar yaşandı.

İnsan haklari alanında önemli uluslar arasi anlaşmaların altında imzası bulunan Yunanistan'ın ülkesinde yaşayan azinliklara yönelik uygulamaları gözden kaçmamakta, şimdiye kadar yayınlanan pek çok raporda bu durum açıkça gözler önüne serilmektedir. ABD'nin 1990 ve müteakip yıllarda yayınladığı insan haklarına dair raporlarında Yunanistan, Makedon ve Türk azinliklarına uyguladığı ayrımcı ve baskıcı politikalarından dolayı kesin bir dille eleştirilirken, Amnesty International, Helsinki Watch vb. pek çok uluslararası kuruluşun yıllık raporlarında aynı ifadelere rastlanmaktadır.

Yunanistan'da Makedon insan haklari savunuculari da sürekli izlenip, baskiya maruz kalmaktadirlar. Bunlardan isimleri ön plana çıkan ve diger aktivistlere göre karistiklari olaylar uluslar arasi toplumun dikkatini çekenler arasinda Hristos Sidiripulos, Tasos Bulis, Nikodimos Tsarknias, Petros Dimitsis, Stavros Anastasiadis, Konstantinos Gotsis, Stavros Sovislis yer almaktadır. Bu insanların maruz kaldiklari adli ve idari baskilar ile güvenlik güçlerinin verdigi fiziksek zararlar bir çok kurulus tarafından rapor edilmiş ve uluslar arasi kamuoyuna duyurulmuştur.

1913 yılında Ege Makedonyasi'nin isgalinden hemen sonra Makedon halkinin gözünü korkutmak ve çocukların Makedon okullarina gitmelerini engellemek amacıyla dedesinin Yunanlılar tarafından dilinden asıldigini ve babasının da Yunan iç savasi sonrasında komünistlerle isbirliği yaptigi gerekçesiyle ağır iskenceler gördüğünü ifade eden Makedon insan haklari savunucularından Sidiripulos, ilk olarak 1990 yılında Makedon dilinin ve kültürünün yasatilmasi maksadiyla hayata geçirmeye çalıştigi "Makedon Kültür Merkezi"ni kurmak istemesinden ve Haziran 1990'da Kopenhag'da toplanan AGIK İnsani Boyut Toplantisi'nda "Yunanistan'da Makedon azinlik vardır" ifadesi kullandigindan dolayı mahkemede suçlu bulunmuştur. 22 Agustos 1994 tarihli The Times'ta "Sidiripulos'a reva görülen zulüm karsisinda kendisine İngiltere tarafından sığınma hakkı verilmelidir" şeklinde bir haber-yorum çıkmıştır.

Makedon insan haklari savunucularından olan papaz Nikodimos Tsarknias ise sadece Makedonca konuşma, dini ayinlerini ana dillerinde yapma, milli şarkılarını söyleme vb konulardaki temel haklarını talep etmesine ve Ege Makedonyasi'nin Yunanistan'dan ayrılması gerektiği yönünde herhangi bir talebi ve açıklaması olmamasına rağmen çok büyük baskılara, fiziksel tartaklanmalara maruz kalmış, yıllari mahkemelerde geçmiş, iftiralar atılarak papazlık görevi elinden alınmıştır. Tsarknias'a yönelik fiziksel saldırı ağırlıklı bu uygulamalar sağlık raporlarıyla kanıtlanmış ve insan haklari kuruluslarının gündeminden düşmemiştir.

1947-48 yıllarında Kızılhaç tarafından Yunan saldırılarından korunmak amacıyla Yunanistan dışına çıkarılmış olan, 2 ila 14 yas arasındaki 30.000 civarındaki çocuk ise su anda 50 yaşlarında olup, halen Yunanistan'daki vatanlarına geri dönememişlerdir. Yunanistan'a giriş ve kısa süreli izin dahi verilmeyen bu insanlar aralarında örgütlenerek, "The Association of Refugee Childeren from Aegean Macedonia" adıyla bir dernek kurmuşlardır.

Bu dernek mensupları 1998 yılında, 1948'in 50. yili münasebetiyle doğdukları yerleri görüp, ziyaret etmek amacıyla bir buluşma ve anma toplantisi yapmayı planlamışlar, ancak Yunanistan'ın

tutumunu bildikleri için International Helsinki Federation of Human Rights ile temasa geçerek, yardım talep etmişlerdir. Anılan kuruluşun bizzat dönemin Yunan Disisleri bakan yardımcısı Yorgo Papandreu ile temasa geçerek, destek talep etmesi ve kendisinden de olumlu yanıt almasına rağmen, bu insanlar sınırdan içeri alınmamışlardır. Bu durum, Yunan bürokrasisine ve devlet adamlarına hangi ölçülerde ve nasıl güvenilebileceği sorusunu da beraberinde getirmektedir.

Siyasal etkinlikler açısından da Yunanistan, Ege Makedonları'na hiçbir hak tanımamaktadır. 6 Eylül 1995'te Lerin(Florina)'de kurulan "Vinojito-Gökkusağı" adlı Makedon azınlık partisine anında tepki gösterilmiş, parti binasına Florina belediye başkanının kışkırtmasıyla tasli sopalı saldırılar gerçekleştirilmiş ve tabelası indirilmiştir.

Parti kurucuları Vasilis Romas, Kostas Tasopoulos, Petros Vasilidis ve Pavlos Vaskopoulos hakkında, "ana dillerini açıkça kullandıkları" için dava açılmış, 15 Eylül 1998'de gerçekleştirilen duruşmada, Makedonların duyuruları ve davetleri sonucu katılan uluslararası kuruluşların gözlemcileri önünde Gökkusağı Partisi beraat etmiştir.

Yunanistan'daki Makedon azınlığın hak arama mücadelesi arasında bir de 1989 yılında Sobotsko (Aridea)'da kurulmuş olan "Balkanların Refahi için Makedon Hareketi" adlı siyasi kuruluş da bulunmaktadır. Bu hareket, 1994 yılında Yunanistan'da yapılan Avrupa Parlamentosu seçimlerine Gökkusağı ile ortaklaşa katılmış da Yunanlı yetkililerin engellemeleri, idari ve adli kanallarla aldıkları çeşitli önlemler sonucunda ancak 7.263 oy toplayabilmiştir.

Makedon azınlığın 1990'da kurmak istediği, ancak Florina (Lerin)'daki bölge mahkemesinin kararıyla açılmayan "Makedon Kültür Merkezi (Makedonya Medeniyet Evi)" ile ilgili hukuki süreç Yunanistan'da tamamlanıp izin çıkmayınca, kurucuları konuyu Strasburg-Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne götürmüş, 24 Mart 1998'de başlayan dava süreci 10 Haziran 1998'de sonuçlanmıştır. Buna göre AIHM Yunanistan'ı Avrupa Sözleşmesi'nin 11. maddesi ile AGİK İnsani Boyut Kopenhag toplantısında alınan kararlar doğrultusunda mahkum etmiştir. Ne yazık ki, Atina yönetimi halen bu merkezin açılmasına yasadisi bir tutumla izin vermemekte direnmektedir.

Yunanistan yönetiminin Ege Makedonlarına yönelik insan haklarını hiçe sayan bu uygulamalarını tüm insan hakları kuruluşlarının yıllık raporlarında görmek mümkün olup, AB üyesi bir ülke olan Yunanistan'ın topraklarında yaşayan tüm azınlıkları etnik birer tehlike olarak görmekten

vazgeçmesi ve onlara en azından sahip olmaları gereken vatandaşlık hakları doğrultusunda muamele etmeye başlaması temenni edilmektedir.

Ulah Azınlığı

Balkan yarımadasının yerli unsurları arasında yer alan ve bölgenin en eski topluluklarından sayılan Ulahlar da Yunanistan'da yaşayan ve Yunan olmayan azınlıklardan biridir. Ulahlar, Makedo-Rumence konuşan, Latin kökenli, Balkanlara çok eski zamanlarda yerleşmiş ve günümüzde çeşitli ülkelere dağılmış olarak sayıları 2.500.000'i bulan bir topluluktur. Ulahlar kendilerini Romani, Romeni, Aromani diye adlandırmalarına karşın Yunanlılar tarafından Kutsovlakh veya bir tür dialekt konuşan Helenler, hatta Roma İmparatorluğu zamanında Latinleşmiş Helenler olarak nitelendirilmektedir. Ulah diasporası kaynaklarına göre, Yunanistan'da yaşayan Ulah sayısının 250.000 ila 1.200.000 arasında olabileceği belirtilmektedir. Eski Yunan dışişleri ve savunma bakanlarından Ulah asilli Evangelos Averof ise 1948 yılı itibarıyla bu sayının 150 – 200.000 arasında olduğunu dile getirmiştir. Yunanistan'da Megleno-Rumence ve Aromunca (Ulahça) olmak üzere 2 ayrı Ulah dili kullanılmaktadır. Megleno-Rumence konuşan gruba Vlası denmekte olup, Ulah araştırmalarıyla tanınan Winnifrith'e göre bu grup esasen Peçenek ve Kuman(Kıpçak) Türkleri'nin Latinize olmuş koludur.

Yunanistan'daki etnik Ulah azınlığı daha çok dağlık ve yayla bölgelerinde yaşayan, büyük sürü çobanlığı, çiftçilik ve ticaretle uğraşan bir topluluktur. Ulahlar Yunanistan'da Pindus dağları ve çevresi, Teselya, Ege Makedonyası'nın batı ve kuzey kısımları, Vermion dağı ve çevresi ile Selanik'in kuzeyindeki Meglen bölgesinde yaşamaktadır.

Ulahlarla ilgili araştırmalarıyla tanınan Wace ve Thompson'a göre, bunlar Rumenlerle aynı kökenden gelmektedir. Ayrıca, tüm araştırmacılar tarafından kabul görmüş bir özellik olan, Ulahların göçebe – çoban yapıları, yüzyıllardan beri yerleşik uygar bir yapıya sahip olduklarını ısrarla öne süren Yunanlılarla sosyo-kültürel ve antropolojik açıdan herhangi bir bağlantısının olmasına olanak vermemektedir. Yunan sempaticisi olarak tanınan Richard Clogg dahi Ulahların Rumence'ye çok yakın bir dil konuştuklarını ve günümüz Yunanistan'ında önemli bir azınlık olduğunu belirtmektedir.

Ulahların tarihinde en önemli dönüm noktaları ise Osmanlı Devleti tarafından 1905'te “millet” olarak tanınmalarıdır.

Pindus bölgesinde doğan Ulah rahip Margarit'in eğitim faaliyetleri ile beraber Ulahlar arasında XIX. Yüzyılın ikinci yarısında yoğun bir bilinçlenme hareketi başlamıştır. Margarit'in Ulah gençleri üzerindeki eğitimi, onlara Ulahça öğretmesi ve zamanla bölgede açılan Rumen okulları

öncelikle Rum Ortodoks Patrikliği'ni harekete geçirmiş, yüzyıllardır bütün Balkan Ortodoksları üzerinde tartışmasız hegemonya kurmuş olan Patriklik bu gelişmeden çok rahatsız olmuş ve tepki göstermiştir. Bunun üzerine Margarit Bükres'e giderek Makedo-Rumen Komitesi'ne katılmıştır. Ancak bu gelişmeler Osmanlı İmparatorluğu'nun bölgede hüküm sürdüğü yıllarda gerçekleşmekteydi. Bu çerçevede 1892'de İstanbul'a gelen 6 Ulah temsilci ve 2 rahip, Patrikhane'nin kendilerine yönelik faaliyetlerinden ve baskılarından şikayette bulunmuş ve yardım istemiştir. Bunun üzerine Osmanlı yönetimi Ulahların kiliselerini kurmalarını ve kendi dillerinde ayin yapmalarına olanak sağlamıştır. Yunanlılar ise bu gelişmelerden rahatsız olmuşlar ve Ulah rahiplerini çetecilerle tehdit etmişlerdir. Subat-Mart 1905'de ise Yunanlılar Florina-Nikhovan köyünde yaşayan Ulahlara saldırarak, 6 kişiyi katletmişlerdir.

Osmanlı Devleti tarafından 22 Mayıs 1905 tarihli fermanla tanınmış olan Ulahlar, tarihlerinde kısa fakat ilk defa resmen eşit haklara sahip olarak yeni bir döneme girmişler, kendi yöneticilerini seçmelerinin yanı sıra, kilise ve okullara sahip olmuş, Osmanlı Meclisi'ne de temsilci gönderebilmişlerdir. Balkan savaşlarına kadarki süreçte Meclis-i Mebusan'da Ulah mebusları bulunmuş ve diğer "millet" temsilcileriyle birlikte görev yapmışlardır.

Ancak Ulahların "millet" sisteminin içine ayrı bir unsur olarak kabul edilmeleri Yunan çetelerinin saldırganlıklarını daha da artırmasına yol açmış, Ulahların okullarına ve köylerine düzenlenen saldırılarla çok sayıda Ulah öldürülmüş ve evleri yakılıp yıkılmıştır.

Tanınan bu imkanlarla 1912 yılına kadar bölgedeki Ulah ilkokullarının sayısı 114'e, liseleri 4'e yükselmiş, kendi dillerinde ise 20 civarında dergi-gazete yayınlatabilmişlerdi.

Bu dönemde Sultan II. Abdülhamit tarafından millet olarak tanınmış olmaları nedeniyle Ulah milli sairi Konstantin Belematse'nin yazdığı mars günümüzde hala yasatılmaktadır.

1912-1913 Balkan savaşları, Osmanlı devletinin hakimiyetini kaybettiği topraklar üzerinde yaşayan tüm azınlıkları etkilediği gibi Ulahları da olumsuz yönde etkilemiştir. 1913 Bükres Anlaşması ile Yunanistan, kendi yönetimine geçen Ege Makedonyası'ndaki Ulahları azınlık olarak kabul etmiş ve onların okul ve kiliselerine önce izin vermiş, Makedon azınlığına uyguladığı etnik temizliği gerçekleştirememiş, ancak Ulahlar arasındaki milli bilincin kırılabilmesi için onların dillerini küçümseyen, kamuya açık yerlerde kullanımını kısıtlayan tedbirler almaktan da geri durmamıştır.

İki savaş arası dönemde, özellikle de Metaksas diktatörlüğü sırasında, Yunanistan'da uygulanan

devlet terörü sonucunda, Makedonlara olduğu gibi Ulahlara da zorunlu Yunanca öğrenmeleri için baskı yapılmış, Ulah okullarına gidenlerle Yunan okullarına gidenler arasında ayrımcılık yapılmıştır.

Ulahların tarihinde ikinci dönüm noktası ise “Pindus Prensligi” dönemi olmuştur. İkinci Dünya savaşında İtalyan işgali altında bulunan Yunanistan’da “fasist dava” için kazanılmak istenen Ulahlardan Alkibiades Diamandi önderliğinde, İtalyan güdümlü “Pindus Prensligi”nin kurulmasına olanak sağlanmıştır. Özerk yapıdaki bu oluşumun başında prens olarak ilan edilen Diamandi, aynı zamanda “Romen Lejyonu” diye de anılan askeri kuvvetin başıydı ve Prenslük Epir’in yani sıra Makedonya’yi ve Teselya’nın tamamını kapsamaktaydı. Ancak İtalya’nın yenilgisi sonucu bu girişim de başarısızlıkla sonuçlandı.

Kendilerini Yunanlılardan farklı ve ayrı gören Ulahların bir bölümü, Yunan Devleti’nin uyguladığı asimilasyon politikasına bir ölçüde boyun eğdiler, hatta asimile oldular, ancak daha keskin tavır koyanlar Yunanistan’ı terk ederek, ABD, Avustralya gibi deniz aşırı ülkelere göç ettiler ve bir Ulah diasporası oluşturdular.

ABD, Avustralya ve Batı Avrupa ülkelerine göç eden Ulahlar arasındaki milli bilinç daha güçlü olup, kurdukları dernekler vasıtasıyla bağlarını sürdürmüşlerdir. ABD’deki "Farsarotul Derneği", Vasile BARBA önderliğinde Almanya/Freiburg’da kurulan Ulah Dili ve Kültürü Birliği adlı oluşumlar bunlara örnek olarak gösterilebilir. Diğer taraftan, BARBA’nın girişimleriyle, Mannheim ve Freiburg Üniversitelerinin Romanistik kürsüleri bir protokol imzalayarak, Ağustos 1986’da "Uluslar arası Aromence Kürsüsü”nün hayata geçirilmesi sağlanmıştır. Almanya’da 3000 civarında Ulah bulunmakta olup, Ulah Dili ve Kültürü Birliği ve Ulah Araştırmaları merkezi adlı oluşumlar aracılığıyla kimliklerini ve dillerini korumaya ve yaşatmaya çalışmaktadırlar.

Diğer taraftan, 1998 yılında Avrupa Konseyi Balkanlar Komitesi’nce yürürlüğe konulan, Yunanistan tarafından da imzalanmış olan The European Charter of Regional and Minority Languages adlı belge, Ulah dilini de içine alan bir korumayı getirmektedir. Avrupa’da az konuşulan dillerin korunmasını ve yaşatılmasını öngören EBLUL (European Bureau for Lesser Used Languages) adlı girişim de Avrupa Birliği tarafından desteklenmesine rağmen, AB üyesi Yunanistan’dan tepkiler almaktadır.

Ancak her sorunun çözümünü bulan Yunan propagandası kendi güdümünde kurdukları Ulah derneklerine etkinlikler düzenleterek, Ulahların kültürel varlıklarını sürdürdüğü imajı yaratmaya

çalışmakla birlikte, etkinliklerin Yunanca gerçekleştiriliyor olması ne kadar göstermelik senaryoların icra edildiğini açıkça ortaya koymaktadır.

Kurdurduğu sözde derneklerin etkinliklerine göz yuman Yunan yetkililer, aynı hoşgörüyü 1995 yılında EBLUL tarafından hazırlanmış olan ve "Avrupa'da az konuşulan dilleri" gösteren bir haritayı dağıtmaya çalışan Sotiris Bletsas adlı Ulah azınlık liderine göstermemiştir. Bletsas bu eylemi nedeniyle polis tarafından tartaklanmış, 15 ay hapis ve 500.000 Drahmi para cezasına çarptırılmıştır. Konuyla yakından ilgilenen Greek Helsinki Monitor'un sözcüsü P. Dimitras da YDP milletvekili tarafından bir televizyon programında fiziki saldırıya uğramıştır. Bir batılı diplomat ise Avrupa Birliği'nce desteklenen EBLUL'un hazırladığı haritayı dağıtmak istediği için tutuklanan Bletsas olayından sonra, "bakalım, Avrupa Birliği'ni ne zaman tutuklayacaklar" demek ihtiyacını duymuştur.

Almanya'daki Ulah diasporasının liderlerinden BARBA'nin 1994 yılında Rumen Parlamentosu'ndan destek istemesi ve Avrupa Konseyi'ne sunduğu raporlar sonucunda, 1996 yılından itibaren Avrupa Konseyi Ulah sorununu ele almaya başlamıştır. Sonuçta, Avrupa Konseyi İspanyol parlamenter Luis Maria de Puig'in Ulahlarla ilgili raporunu 24 Haziran 1997'de oybirliğiyle onaylamıştır.